

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

Газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видав. Робітничо-Фармерське Видавннє Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на ринку вулиць Прічард і Макгрегор, у Вінніпегу, Ман. М. Попович, секретар.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

"НА СМЕРТЬ ЛУКУЛА".

Прочитавши вістку про смерть першого президента німецької республіки Фрідріха Еберта, пригадав собі наголосок одного з віршів Пушкіна — "На смерть Лукула".

Загальною в капіталістичному громадянстві прийнято, що по смерті і про ворога треба висловлюватися похвально, прощаючи йому всі "согрешенія вольная і невольная".

І коли чині буржуазні газети альянтських країн називають Еберта бундом "найславішим чоловіком республіки", присвячуючи йому похвальні статті, то і ми мусимо сказати дещо "На смерть Лукула".

Соціал-демократ Фрідріх Еберт став президентом німецької республіки шість літ тому назад, після вигнання робітників кайзера. Став не тільки першим президентом, але ще й соціалістичним.

Він був президентом, коли в Німеччині було соціалістичне правління, яке по трупах Карла Лібікнехта, Розі Люксембург та десятку тисяч німецьких робітників і робітниць привело до влади буржуазію.

Коли німецькі соціалісти побачили, що країна вже "забезпечена" перед революцією, що маєти Стінесів, Гартманів і висок працюючих капіталістами також забезпечені, вони поклялися до керми буржуазію... Розділили з нею владу по половині, або створили коаліцію, як це називається по дипломатичному.

І на чолі тої нової родини непочинити стоїть президент Еберт. Правда, голосу його не чути, сили його не видно, знаємо тільки, що він стоїть на чолі, та підписує предложені йому правительством доглатні засади на комуністичних провідників, тисячі яких ще й нині томляться в німецьких тюрмах.

Коли ж соціалісти, однопартійники Еберта, побачили, що буржуазія Німеччини цілком опанувала під пильною опікою французьких, англійських і американських капіталістів, вони цілком усуваються від влади, полишаючи німецькому капіталістичному правительству тільки свого голову — президента Еберта, роля якого зводиться до виконання обов'язків швайцарки німецької буржуазії.

Треба зачинити двері "неділового" парламенту — прем'єр буржуазного німецького правління поручає цю роботу президентові соціалістові і той зачинає. Треба відчинити двері парламентарного будинку для нововибраних послів — Еберт робить це на припорушення того самого капіталістичного правління. Треба німецькій поліції перевести трус в парламентарний будинок в приміщенню послів комуністичної фракції, президент Еберт відчиняє, чи дозволяє поліції вилонити двері до приміщення комуністичних послів.

Треба під час парламентарних виборів позбавити комуністів виборчих списків, забронити їх газети і нарешті відчинити для них, замкннч парламенту, двері тюрми — президент-соціаліст Еберт послушно виконує це на розказ капіталістичного правління.

Все це виконує тихцем, послушно, без протесту. За останні кілька років великої німецької кризи і завзятої класової боротьби голосу Еберта не було чути, хіба згадувалося в телеграмах, що той чи інший німецький прем'єр вручив президентові свою резинацію, і президент поручив якомусь іншому провідникові чисто буржуазної партії сформувати по образу і подобию своєї партії нове міністерство.

І так цілих шість літ. Шість літ найвірнішої служби великій німецькій буржуазії. Шість літ кримінальної мовчазної угоди зі всіма планами визиску німецького робітництва і селянства, накиненими альянтськими капіталістами Німеччини. Довершивши свою вірну службу не тільки капіталістам своєї країни, але й капіталістам альянтських країн покірним прийняттям плану Доса, перший соціалістичний президент німецької республіки умер. Німецька так звана республіканська буржуазія сумує за ним, бо дрозжить за своє панування, завойоване руками соціалістів від німецьких конквір. Дрозжить, бо на юнкерському овіді показався претендент на посаду президента німецької республіки: перший з них екс-кайзер Вільгельм; другий — його син, а за ними рядочком понаставляли свої пани: Гіндебург, Мекензен, Білов, Тірпіш...

І республіканська (буржуазна) преса алярмує: яку позицію повинні зайняти республіканці? Кого вибрати тепер президентом: свого Маркса, соціаліста Шайдемана, чи... екс-кайзера Вільгельма?

Главувою на цей спис, революційні робітники скажуть: один другого варта. Тепер такий світ, що крайній реакціонер може бути президентом демократичної республіки (у Фінляндії вибрано монархиста президентом республіки) і соціаліст може бути прем'єром монархістичної держави (МекДоналд в Англії Брантінг у Швеції), а потім помиятися ролями.

Бо тепершня капіталістична система так збудована, що хто-б у ній до влади не приходив, мусить крутити її колісцем. Бо не президенти і прем'єри в капіталістичних країнах втворюють систему, а система їх. Тож "скачи враже, як пан каже".

І німецьке робітництво крім каміня — нічого не має пожити на гріб першого (а може й останнього соціалістичного) президента німецької республіки. Волинцев.

Товаришу Робітнику! Не забувай, що твоя одинока газета в Канаді — "Українські Робітничі Вісті" — видається лише за твої гроші і інших таких самих, як ти. Памятай, що твоя газета від нікого не надіється помічч, лише від тебе. Тому прислав передплату і скільки зможеш на пресовий фонд, а цим сповниши свій найголовніший обов'язок!

Незабудьте також сказати йому, що "Українські Робітничі Вісті" є тепер однією українською газетою в Канаді, що виходить три рази на тиждень! Що "Українські Робітничі Вісті" боронять інтереси робітників і бідних фермерів! Що хоч "Українські Робітничі Вісті" виходять три рази на тиждень — коштують всего лише \$4.00 на рік, або \$2.00 на півроку.

ПЕВНИЙ ЗАСТУПНИК ЛЕНІНА.

(Кореспонденція до "У.Р.В." з Рад. України.)

Недавно робітники й селяне Радянських Республік відсвяткували жалобні дні перших роковин смерті свого улюбленого провідника і вчителя В. І. Леніна. Не сумом, не плачем, не бірадами й не пахахидами випанували цей день трудові маси Радянських Республік, а важкою діловою роботою.

З 8. по 25. січня по всіх радянських країнах проводився так званий "тиждень Леніна". В цей тиждень по всіх робітничих та селянських організаціях, по всіх кльобах, селянських будинках, хатах-читальних відбувалися зібрання, на котрих робітники й селяне слухали спеціальні реферати про ролю і значіння Леніна та про його науку, що звється ленінізмом. Скрізь говорили про те, яку ролю відіграв Ленін як організатор робітничої класи, як організатор комуністичної партії і III. Комуністичного Інтернаціоналу. Особливо підкреслювалося відношення Леніна до селянства.

Дуже подрібно розбирались всі ті заповіді, які оставив нам Ленін. Провірялись всі роботи, що проведена комуністичною партією і радянською владою за один рік без Леніна. Провірялись всі організації інститутів і підприємства імені Леніна на те, щоби виявити їх роботу, чи гідні вони дальше існувати таке високе ім'я.

Рік тому назад, коли помер Ленін — в дні жалоби широкі трудові маси дуже жаліли за своїм провідником. Йх мучили питання: Хто заступить Леніна? Хто так чутко як Ленін, буде прислухуватись до їх протреб? Хто так буде давати про селянство, як Ленін? Хто так вміє буде кермувати далішим ходом революції і новим радянським будівництвом, як це робив Ленін?

І тоді, рік тому назад, в ті дні великої жалоби, над теплим щемом Леніна ним з'організувала й вихована комуністична партія поклялася, що своїм великим колективом вона буде заступати Леніна і буде проводити всю свою роботу строго по всім вказанням, які він оставив, виконуючи всі його заповіді і ведучи трудові маси до нових великих побід тільки по тій дорозі, яку вибрав і показав їм сам Ленін.

Щоби ленінська партія могла лекше виконати всі велічення

завдання втративши безпосередній провід Леніна, сотні тисяч найкращих, найбільше твердих і чесних робітників завраз після смерті Леніна вступили в комуністичну партію.

А в дні перших жалобних роковин смерті Леніна, всі працюючі маси провірили і переконались на фактах, що комуністична партія твердо й непохитно додержує свою клятву. За один рік роботи без Леніна радянська влада під проводом комуністичної партії привела трудові маси до нових побід — до нових здобутків як на внутрішньому господарчкм і культурнім фронті, так і на міжнароднім дипломатичнім. За останній рік Радянські Республіки значно вирости і зміцніли. Сільське господарство і фабрично-заводська промисловість піднялись, фінансова справа республік через вчасно проведену грошову реформу оздоровилась, в культурній справі Радянські Республіки за рік пішли далеко вперед, національна політика в Радянських Республіках веде за цей рік строго по ленінськи. На міжнароднім дипломатичнім фронті також досягнено величезні здобутки. За останній рік Радянські Республіки визнані цілком низкою великих буржуазних держак світа. А все це разом багато поліщило життя і добробут широким трудовим масам Сілки Радянських Республік.

Одні із найважливіших заповітів Леніна, це організація тісного перозв'язку союзу робітників з селянством. Виконаймо, що тільки в наших силах, щоб це більше зміцнити цієї союзу і ми осягнемо ще нові здобутки, нові побіди — так сказала комуністична партія в дні перших роковин смерті Леніна.

Працюючий люд Радянських Республік має в комуністичній партії певного заступника Леніна. Так сказали в одні роки всі робітничо-селянські маси, в жалобні дні перших роковин смерті свого незабутнього провідника й товариша Володимира Іліча Леніна. І знов у ті дні, як і рік тому назад, в члені комуністичної ленінської партії випанували нові десятки тисяч найкращих революціонерів з робітників і селян.

Іван Ткачук. Катеринослав, 25. січня 1925.

ЗВЕРНИТЬ УВАГУ НА ВАЖНУ СПРАВУ.

(Поклик до українського робітництва й фармерства.)

Товариші і товаришки! Вам відомо добре, що вже більш року на землях Західної України немає ніякої робітничої преси. В січні 1924 польсько-панська влада в Східній Галичині знищила робітничо-селянські часописи і журнал "Нова Культура", а їх редакторів запроторила в тюремні застінки. По сьогоднішній день українське робітництво і селянство немає своєї газети, бо польська влада не дозволяє. Вправді робітничих редакторів випустили з в'язниць, але працюючі маси Східної Галичини і цілої Західної України вже більш року відірвані від робітничого світа — без своєї преси. Однак з тяжкою білою вдалося гурткові наших галицьких товаришів виеднати дозвіл на видавання місячного робітничого журналу, який названо "Культура". Цей журнал під цю пору є одним духовним кормом українського робітництва й селянства на загарбаних українських землях. Але — як звичайно, фінансовий стан цього журналу незвичайно сумний. Це вже доля всіх робітничих виданців. Тому й звертаюся до всіх вас товариші і товаришки з покличком, допомогти по своїй змозі нашим братам в старому краю.

До мене звернулася редакція "Культури" з проханням будь який грошовий допомоги. Особливо я безсильний, бо окрім власної передплати і літературних праць, не можу нічим більше допомогти. Знаю теж, що наше робітництво й фармерство має чимало своїх організаційних витатків і я цим покличком не звертаюся за окремою збіркою на пресовий фонд "Культури". По мой думці найкращою допомогою для одного робітничого видання в Галичині буде це, як поодинокі товариші й товаришки по своїй змозі вишлють передплату на "Культуру". Та ще краще буде, як в робітничих й фармерських організаціях з добровільних жертв зложать хоч-би по одній передплаті і вишлють її до Львова, а журнал буде приходити до організації. Це мабуть найлекше перевести, бо зібрати чотирі долари в організації не так вже тяжко, а користь вийде подвійна: організація буде одержувати журнал, а журнал одержить хоч часову грошову допомогу з передплат.

"Культура", це журнал культурного, суспільного й політичного життя. Редагований дуже гарно і беруть в ньому участь найкращі літературні й наукові сили так Галичини, як і Радянської України. В останніх числах друкується незвичайно цікаві ще досі невідомі твори Івана Франка та його переписка з молодих літ. Окрім цього дуже багатий літературний та теоретичний розділ. Передплата на цілий рік вносить 4 долари, на піврік 2 долари.

Товариші і товаришки! Я вірю, що ви щиро відгукнетесь до моєї прохання.

на мій поклик, ба зрозумієте його вагу. Памятайте, що піддержкою згаданого журналу ви даєте рівночасно допомогу своїм поновленим братам й сестрам в старому краю, які не мають більше ніякої преси під цей час, окрім журналу "Культура".

Хай хоч кожна організація вишле одну передплату для себе! Хай той, хто може, передплатить "Культуру" для своїх рідних в Галичині!

Докажім, що нам не байдужа доля наших товаришів і товаришок на Західній Україні! По нашій змозі — ми допомаємо їм в тяжкій годині.

Колі кількадесят робітничо-фармерських українських організацій (так мужеських, як й жіночих) вишлють хоч-би по одній передплаті, то це буде значна допомога.

Примітка: Передплати треба вислати грошовим переказом ("мої ордер") в реджистрованих листах на таку адресу: "KULTURA" Osolińskych 8, Lwów — Lemberg East Galicia — Europe.

ВІД ЦЕНТРА ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ ДО ВСІХ ВІДДІЛІВ І ТОВАРИСТВ ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИЧО-ФАРМЕРСЬКИХ ДІМ.

Дорогі Товариші! Хоч повне справоздання з Шестого З'їзду ще не розіслане, то все-ж таки про всі учасники з'їзду ви мали нагоду читати в резолюціях, які містилися в "Укр. Роб. Вістях", як також ви довідалися про це від своїх делегатів.

Нашим обов'язком є почати переводити ці ухвали в життя. Ми вже розіслали листи до всіх відділів і товариств що до вступних заходів в зв'язі з заснуванням Вищого Освітнього Курсу. Для започаткування курсу, як це говорилось в перезділовій дискусії на сторінках "У.Р.В.", так і на самому з'їзді, потрібні перше средства. Центральний Виконком з цього й понав, розіслав листи до всіх відділів і товариств. Ще цього тижня постараємося розіслати до всіх відділів і товариств анкіти для виповнення їх тим, кого відділ пропонує, або хто зголошується сам на власний кошт на цей курс. ЦВ.К. вже отримав декілька запитів від поодиноких товаришів в справі курсу і їм також вишлемо анкіти. Тому долі було-б, щоб відділи і філії завчасу намітили на курс відповідних товаришів і товаришок, за їх власною згодою, щоб коли настане час, не було задержки, бо час короткий.

Другу справу, яку бере до виконання ЦВ.К. — це заснування архіву при Укр. Роб. Фарм. Домі в Вінніпегу. Ухвалою з'їзду про заснування архіву ви читали в резолюції, поміщеній в "Укр. Роб. Вістях" з 21. лютого. Центральний Виконавчий Комітет зробив вже заходи в цій справі на місці і тепер просить всі відділи і товариства прислати до того архіву всі матеріали, що відносяться до організаційного і освітнього руху нашої організації в першу чергу і всякі матеріали, що відносяться до загального руху серед українського населення в Канаді взагалі.

Надсилати треба такі матеріали: відозви, оголошення, лекції, програми, паятформи, старі первісні статуті своїх організацій і всякі друковані і рукописні документи. Не робіть ріжнички, що добре вони написані, чи ні, чи затрималися в цілости, чи частинно, наша комісія вже тут з ними розбереться.

Присилайте фотографії товариств, будинків, зарядів, поодиноких товаришів і товаришок, основоположників організації на місцях і в центрі та теперішніх її провідників і організаторів, що своєю активною працею допомагають розвитку організації; фотографії членства відділів та товариств ТУРФДім, драмгуртків, хорів, мандолінових і інших оркестр, як діточих, так і дорослих, діточих шкіл; взагалі збирайте всякі матеріали з розвитку Товариства У.Р.-Ф.Д. і з українського робітничо-фармерського руху в Канаді взагалі та допоможіть ЦВ.К. створити з них історичний архів при центрі нашої організації.

Будемо вдячні всім редакціям, організаціям і подиноким товаришам, що пришлють нам збірники ріжних українських газет, оглядові з передвоенного часу. Всяке друковане чи писане слово, що відноситься до життя і розвитку українського населення в Канаді, буде цінним вкладом в архів.

Одчасно повідомляємо всі відділи і товариства, що починаємо розсилати членські книжечки, стемплі і статуті. Книжечки і стемплі будуть розсилатись в такому порядку, як це повідомлялося вже в "У.Р.В." Є ще деякі відділи, що заявили за стемплі за кілька місяців 1924 року. Такі відділи повинні негайно прислати свій довг, бо в протівний раз їм не вишлемо ні книжечок ні стемплів.

Тож за роботу, товариші і товаришки! Зробім своєму організації живую!

За Центр. Вик. Комітет Т.У.Р.-Ф.Д.

М. Шатунський, прот. секр.

КУЛЬТУРА "ФАКСТРОТУ".

Цим разом менше коментарів, а більше оригіналу. Тільки коротенький вступ.

Українські студенти устроїли 7. лютого в Українській Народній Домі в Вінніпегу "Великі Вечерниці" з великої бучки великі.

Розумієте, товаришу читачу? Затямте: українські студенти, "цвіт народу", "гордість народу"... в Укр. Народнім Домі... "Великі Вечерниці".

Ці вечерниці опусе такі в "Укр. Голосі" з 25. лютого І. М. Пігуляк, також здається студент, тільки ще не "широукраїнській", бо недавно Бучковини — докладно не знаю. Тож ще не успів в Канаді зрозуміти "ширим канадійським Українцем".

Ось він опусе... Ще тільки в дорозі на вечерниці: "Ах, як я люблю студентські вечерниці! Так не цвіт нашого народу, а вивагара, на якій мається оперти наше майбутнє. І як люблю глядіти, як ся гордість народу збирається на вечерниці, щоб dati свою юному сердцю волю та в вирі ташко зобути на якийсь час буденне життя, щоб потім з більшим розгаром кинулись до праці над собою, далше над працею для своєї нації".

— значиться повинні бути на саці українській студентці, студентці та українській сестанка Бінінгеру.

"Привітались кожний парі з окрема, може догалав кого знакомого. І справді пізнав одного, другого, третю, четверту а далі все більше й більше. Так, так, це українські студенти, а говорять по українськи — інститутів, на своїм офіційному українськи. І мені починяє паляти мене обличчя — налягає, щось тяжкого на душу й душа немов, недоірає мені й питається: Не вже це українські студенти та студентки, — сини та доньки наших українських фармерів, яких батьки посподають до вищих шкіл, щоб dati їм краще освітання та виховання, щоб вони могли потім нести просвіту до "меншого брата", що живе на їх поміч? Не вже вони не мають на сілках національного почуття, хоч хоч на своїм урядженню говорити на своїй мові?"

"Охолоджує своє палацце з сорому обличчя, потішаю свою прибуту, розмарану душу, — що говорить мені: Вівай, молодче, з свої безодні, а то ще й ти пропадеши — підеси слідами своїх товаришів, товаришок! Набігає на мене лють. Чого власного так нетерпеливість, дождиваєсь вечериць? Чого спина так скорю, нечаче мене згадувати якесь приглаголює сила? А тут треба червонити з сорому, що опинився серед своїх та чужих мені і могому народові. Вони вистаюють, що вони Українці, що вони діти тих українських селян з країни подопанної Ляхами та Румунами, що прийшли тут шукати крайної долі!"

"І налягає мені на думку питання: Яка користь з такої молодави українському народові в Канаді? Яка користь з неї чужим? — Певно немає жадної користі ані своїм ані чужим — чужим тому, що вони ще не є ними, а своїм тому, що вони своїм вже чужі."

"Привітались далше виври танцю. Та душа моя не погоджується зі мною, протестує, я деруваюсь в попольські крок, за кроком виходжу з салі на дорогу, всадаю в "стріжарку" й їду... куди? До дому... Кладеся в ліжку, а мені ще причуваються крилява музика, дні індіанські викричі — та сміх потопачів в вирі танцю студентів та студенток."

Отце тільки уривки зі статті І. М. Пігуляк в "Укр. Голосі" про "Великі Вечерниці" українських студентів в Укр. Народнім Домі в Вінніпегу.

Правда, що коментарів не треба?

Пігуляк питає, яка користь з такої молодави українському народові? Я поради би Пігулякові спитати цих чорно і сивооких студентів і студенток, що вони знають про український народ — про українських робітників і фармерів?

Чи вони мають якусь з ними стичність? Спитати, що вони знають про "українських селян з країни потопанної Ляхами й Румунами"?

Нічогошенько не знають. Спитайте їх про Чернівці, то вони скажуть, що то певно не якийсь новий чоколадий, або перфуми. Спитайте їх, що то є Харків, то вони скажуть, як Лойд Джордж колись сказав: "генерал Харків".

А чи буде з них користь українському народові в Канаді?

Розуміється, що буде. На те-ж вони "щирі Українці". На те-ж вони танцюють в народній салі, прибрані портретами українських дітяч.

А що-ж ви думали: факстро-ти, сині й чорні очі, індіанські викричі зроблять їх людьми, що будуть мати щось спільного з українським робітником та фармером? Ніколи цього не станеться.

Тому вони не говорять українською мовою, що для них це мова галишанська. Тому вони не мають ніякої стичности з українськими працюючими мамами в Канаді, що для них культура факстроту ближша.

Тому вони всі разом, зі своїми старшими українськими наставниками не навивають українських робітників, що ті в своїх інститутіях плеають культуру українського трудового народу.

Англійської культури, якою вони так часто хваляться, вони не знають. Вони схопили з неї тільки пінку. З канадійської культури схопили лише кавбойну, яка умряє вже навіть серед родовитих Канадійців.

А от що до "індіанських викричів", то це порівняння — є образою для Індіанів. Коли-б Ви, добродію Пігуляк, знали Індіанів, то це не сказали-б. Індіані не кричать. Індіані — народ тихий, мовчазний, чесний. Тому через "народну роботу" українських студентів Індіанів ображати не слід.

Мусій.